

TAALIA.

MŰVÉSZETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN. A SZÍNHÁZI IDÉNY ALATT MINDEN NAP.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 8 KORONA. @ EGYES SZÁMONKINT 10 FILLÉR. @ A SZINI IDÉNY ALATT 6 FILLÉR.

Szerkeszti: HERGER TIHAMÉR.

Ujvidék.

1904 április 21.

19. szám.

Bérlet Ma csütörtökön, 1904 április 21-én szünet.

SZULAMITH.

— A darab meséje. —

SZULAMITH.

Keleti daljáték 4 felvonásban, 7 képben. Irta: Goldfaden Adolf. A héber eredetiből fordította és magyar színpadra alkalmazta: Kövessy Albert.

SZEMÉLYEK:

Monauch, polgár Betlehemben	Ádám Győző
Szulamith, leánya	Ruzsinszky Ilona
Absolon, a Makkabeusok törzséből	Rózsa Sándor
Abigail, a főpap leánya	Szilassy Etel
Zingitang, Absolon szerezsen szolgája	Latabár Árpád
Rebeka	Hevessy Mariska
Ziporok } jeruzsálemi szüzek	Tury Mariska
Eszter	Halász Anna
Tvidanok	Nagy Dezső
Jeremiás } Szulamith kéri	Magyary Lajos
Belizár	Kozma István
Ezriel, Absolon barátja	Földessy Vilmos
Dajka Abigailnál	Károlyné Emilia
Főpap	Szabolcsy
1	Kőszegi Károly
2 ifju	Láng Lajos
3	Bombay Gusztáv
1	Kertay Ilka
2	Déry Rózsi
3	Latabárné
4 } jeruzsálemi asszonyok	Déry Béláné
5	Kozma Margit
6	Molnár Juliska

Zarándokok, főpapok, szüzek, ifjak, gyermekek. Az első kép történik az erdőben. A II. egy pusztában. A III. a jeruzsálemi szőlőhegyek közt. A IV. Szulamith lakásán. Az V. Absolon házában. A VI. kép Monaochnál. A VII. a templomban.

Elkövetkeztek a magas ünnepnapok, amikor minden jó zsidónak Zionba kellett zarándokolni, hogy Salamon templomában imádják az ő Jehováját. Utra kel tehát Monauch betlehemi polgár is, otthon hagyva szépséges leányát Szulamithot. Az egyedül maradt leány egyszer a pusztában jártában eltéved, halálra szomjazik. A gondviselés egy kutat mutat meg neki. Szulamith lemegy a kutba és halálos bágyadtságában nem tud többé feljönni belőle.

Arra megy azonban Absolon az ő szerezsen szolgájával Zingitanggal és meghallván a segélyért esdő Szulamith szavait, kiment a kutból és elbűvölve szépsége által menten, szerelmi hűséget fogad. Esküjének tanui csak a kut és a vadmacska, amely megjelenik a közelben.

Absolon szintén Zionba tart, de igéri, hogy utjának végeztével eljő Szulamithért és megkéri kezét.

Igérteréről azonban megfélemlenik, mert mikor Abigailt, a főpap

HAJEK FÜLÖP, cukrász

Ujvidék, Futtaki-utoza.

Ajánlja sajátkezűleg és felügyelete alatt naponta frissen készített: crém-süteményeit, kelt tésztáit, briost és különféle tortáit.

KÜLÖNLEGESSÉGEK: Lakodalmi és különböző estélyekhez való teljes összeállítások, seccsiós torta, parfait, Kugler-dessert és tejhabcrém-bonbonok.

Vajas-dessertek Wagner-féle teavajból.

Jovanovics Pánta

fényképészeti műterme

UJVIDÉK, Fő-uteza 9. szám.

Készít — a legkényesebb igényeket is kielégítő — a fényképészeti körébe vágó összes munkákat, valamint nagyításokat és festményeket a legegyszerűbbektől a legművésziesebb kivitelben.

Gyors szállítás mellett árai a legmérsékletesebbek.

Steiner Gyula, férfi- és női-divatáru raktára

Ujvidék I. Ferencz József-tér, a „Vasember“-hez, Andrássy-utca sarkán.

Dusan felszerelt raktár: fehérenemű- és szövöttáruk, nap- és esernyők, vállfűzők, férfi- és női szabó kellékek, illatszerek, női kézimunkák, ruhadiszek stb. stb.

→ *N Hammerli-féle híres pécsi bőrkesztyűk egyedüli főraktára.* ←

leányát meglátja, iránta hő szerelemre lobban és nőül veszi.

Ezalatt Szulamith csak vár, vár otthon busan szomorkodva Absolon után, ha kérők jönnek a házhoz vagyomban dusak, hősök, tudósok, nem akar róluk tudni, eszelősnek tettei magát, így riasztván el őket a háztól. De Absolont is utóléri a sors keze. Házasságát két szép gyermekkel áldja meg az Isten.

Azonban az egyik gyermeket egy vadmacska fojtja meg, a másik egy kutba esik. Absolonnak rettenetes keservében víziója van. Megjelenik előtte a kut, a vadmacska és a gyászosan bánkodó Szulamith.

Most végre tudatára ébred mostoha sorsa okának, vissza emlékszik Szulamithra, akit hűtlenül odahagyott, de aki ő róla a lefolyt két év alatt sem feledkezett meg. Bevallja tehát nejének Abigailnak hűtlenségét, a nagylelkű feleség megbocsájt neki és kéri, hogy keresse fel az odahagyott leányt és tegye nejévé.

És minthogy a jeruzsálemi törvénykönyvek még akkoriban nem üldözték annyira a bigámiát, Absolon tényleg utnak indul, fölatalja Szulamithot és nejévé teszi.

TÁRCZA.

A kispap.

(Folytatás.)

Embernyi legénynyé serdült föl Hajdu Pál, midőn egy nyári szünidőre első ízben hazakerült.

Otthon édesanyja is alig ismert reá. Szép, szelid, leányos arcán nyoma se volt a gyerekkori csatározások emlékjeleinek, modora is csendes lett egész a félénkségig. Naphosszat a szobában ült könyvei között s csak mikor csöndes este borult a kis falura, indult el sétálni, hogy ne kelljen emberekkel találkoznia.

Utja akaratlanul is legtöbbször a paplak felé vitte s édes remegés futotta át szivét, valahányszor a léces kerítésen kicserdült egy bánatos női ének, a Jucika gyönyörű hangja. Jucikát még egyszer sem látta, egyfelől anyja óvta a régi barátság fölujtásától, másfelől a szigorú öreg pap tiltotta el leányát a hitehagyott fiutól.

Pedig mindketten úgy sóvárogtak egymás után, őszinte, tiszta vágygyal, de oly sokáig mindhiába.

Mig egy kora reggel kint a szőlők alján; oda huzódott ki egészen a tiszteletes ur kertje. Egy nagy liceumbokor takarta el a kertajtóban álló leányt s csak akkor vette észre, midőn remegő hangon megszólította:

— Pál!

A fiatal klerikus sápadt arca tűzbe borult, egy percze nem hallotta reverendája suhogását, csak régi kis barátnőjét látta maga előtt, kit gyorsan átölelve, homlokon csókolt, mint a régi jó időben szokta:

— Bocsásson meg Judit kisaszony, én nem tudom, mit cselekedtem . . .

A leány okor, barna szemét ott felejtette a fiun s mély, komoly hangon szólalt meg:

— Hagyja Pál, jóbarátok közt oly hosszas távollét után megesik az ilyesmi. Mi pedig azok voltunk s reméylem, azok is maradunk — tette hozzá most már kissé mosolyogva.

És azok is maradtak, a kis kerti lugas volt tanuja titkos, de ártatlan találkáiknak az illatos, szép nyári hajnalokban, míg a tiszteletes ur a mezőt járta, a tiszteletes asszony pedig a tehenek körül pörölt a fejőleányokkal.

Egy reggel a boldog idillről hazatérő Pált azzal fogadta otthon a cseléd, hogy siessen be édes anyjához, ha még életben akarja találni.

Pál lélekszakadva rohant a szobába hol a boldogtalan asszony iszonyatos lázban csakugyan a végét járta.

Pár nap előtt meghült, köhögött s valami csillapító porokat akart szedni, de tévedésből mérgett be,

HODOVÁNYI ANDOR, UJVIDÉK

SZOBA- ÉS DISZFESTŐ.

Készít: templomok, disztermek, színházi és alkalmi diszleteket, valamint SZOBAFESTÉST a legizléseesebb színösszeállításban.

Dús választék legújabb menyezeti- és falfestési mintákból, valamint tapeta és papirmachéban.

Osnabrück

Europa legelső és legelőkelőbb level-
papir-gyárának állandó és egyedüli
képviselője az egész délvidék részére

HERGER ÁGOSTON könyv- és papir-áruháza

Ujvidék, I., Ferencz József-tér 3,
az Erzsébet szálloda és a „Maticza Srpska“ épülete között.

még annak a maradékából, mely-
lyel a fejét is örökre elaltatta.

Most rettentő kinjaiban az Isten
sujtó kezét látta, mindent meggyónt
bűnbánóan fiának, de előbb meg-
eskette apja emlékére, hogy ő maga
sohasem fogja eldobni a revendát.

Pál borzadva hallgatta édes any-
jána szájából rettentő bűnét, elfedve
kezeivel vonagló arcát, hogy ne
is lássa a nagy gonosztevőt, ki
az ő édes anyja.

De végre is győzött benne a
fiu a pap. Fölodozta a szerencsét-
len asszonyt s lefogta szemeit,
mikor megtörtén utolsót pillantot-
tak.

A temetés után Pál örökre bucsut
készült mondani falujának, egyháza
céljaira ajánlva föl kis jószágát,
mi az asszonyi kezek között még
megmaradott.

Hüvöskés szeptemberi reggel
volt, de még egész nyári pompá-
ban ragyogott a tisztelesné asszony
hires virágoskertje.

(Folyt. köv.)

MULT.

Zöldi Miklós

(1821–1876.) (Folytatás.)

Hogy mennyire puritán magyar
volt a mi kedves Miklós bácsink,
elmondok egy kis történetet.

Váradon együtt öltöztünk vele
— Bercsényi Bélával. Ha valami
magyar darabot adtunk, akkor az

öreg ur már egész nap exaltálva
volt!

Egyszer »Il. Rákóczy Ferenc
fogságát« adtuk. Én játsztam
»Rákóczyt«, Bercsényi »Kolonics«
érseket — Miki bácsi pedig gróf
Bercsényi Miklóst.

Öltözés alatt Bercsényi rám néz,
s int a szemével. Megértettem,
hogy mit akar. Ilyenkor rendesen
ugrattuk az öreg urat....!

Miklós éppen akkor vette fel
nagy »karbunkulus gombos« men-
tjét....!

»En: »Jaj be unom játszani ezt
a Rákóczyt«....

Bercsényi: »Utálatosabb darab
nincs az irodalomban!...«

Zöldi megfordul, ránk néz azzal
a nagy okos beszélő szemeivel,
nem szól semmit.... csak a fejét
rázza!...

En: Az a sok »Éljen a haza«!!...
»Éljen a magyar!« »Eljen az alkot-
mány!« »kutyabőrös nemesség
kiváltságai!«... az utálatig sok-
szor jön benne elő!...

Bercsényi: »Aztán az a bolond
gróf Bercsényi azzal az örökös
hazafias frázisaival«.... Csömör-
lésig lesz az ember tőle!

Zöldi bácsi már nem állta meg
tovább szó nélkül: »Nem is nek-
tek való!« mert ti nem vagytok
magyarok. hanem isten tudja....
miféle nimet... oláh keverék!...?

Bercsényi: »Hát te magyar

vagy!? hisz ősapádat »Grünernek«
hívták!«....

Zöldi: »Az én őszám borosjenői
várkapitány volt!«

Bercsényi: Várkapitány?! hisz
Borosjenőn sohasem volt vár, ha-
nem vár helyett egy rossz fakö-
penyeg!...

Tovább nem türtőztette magát
Miki bácsi, hanem kihuzta széles
fringiáját, s kegyetlenül megkard-
lapozott mindkettőnket!...

Mi pedig neveltünk, s leültünk
a földre...

Sohasem játszta lelkesebben, ne-
mesebben az öreg ur gróf Ber-
csényi alakját!...

(Folyt. köv.)

SZINPADJAINK.

Takarodó.

— A szombat esti darabról. —

Irta: Gerő Ödön.

Kotzebue és Ibsen között a fejlődés
után hanykolódva kialakult az új né-
met dráma. Mesteremberek és mesterek
munkálkodnak ezen a kialakuláson.
Amazok a német lelkület egyik alkotó
elemét, az érzélgést, fogják a kordéjuk
elé, emezek pedig a német lelkület
másik nagyszerű energiáját, az erkölcsi
komolyságot, szólaltatják meg. Beyer-
lein az érzélgőknek is, a nemesen ko-
molyaknak is atyafia. Belelát az em-
berek lelkületébe és meg tudja érezni
és érteni a sors járását is. De belenéz
a publikuma javarészenek lelkületébe

Cs. és kir. udvari szállító

MÜLLER J. L., ILIATSZER- ÉS PIPERESZAPPAN-GYÁROS

BUDAPEST.

Gyári raktár: Koronaherczeg-utca 2. sz. — Gyár: Rottenbiller-utca 36. sz.

BRISE DE VIOLETTES
a legjobb ibolyaillat.

Fenyőerdő illat a legkiválóbb orvosok
által ajánlva, élénkíti a légzőszerve-
ket, tehát nélkülözhetetlen minden lak-
osztályban.

BLAHA SERAIL-POUDER
Müller-féle a legjobb arcpor.
Ara 60 kr. és 1 forint.

Csász. és kir. udvari szállítók, Fülöp Szász-Coburg-Gothai Herceg Ö-Fensége szállítói

FRANÇOIS LAJOS és TÁRSA

PEZSGŐBOR-GYÁROSOK

MONOPOLE

VIN BRUT

CARTE BLANCHE

BUDAFOK

EXTRA DRY ENGLAND

TRANSYLVANIA

GRÈMENT ROSÉ

is, meghódol a közönség eszejárásának szabályai előtt, és megalkuszik az átlagos német ember érzégsével. Ilyenformán írhatta meg a Takarodót, ezt a megkapó erős emberi drámát és ezt az érzélgős nyárspolgári színjátékot.

Nekem, aki örömmel köszöntöm minden művészi alkotásban azt az elemet, amely gyönyörködtet, Beyerlein hiába sudermanoskodott, és mégis megérezem az ő értékes egyéni sajátosságát, és megérezem azt a nagy tehetséget, hogy fölfogja és megrázón ecseteli a sorsnak és az embernek azt az összefüggését, amelyet tragikumnak neveznek. Bánja a manó a tanár urak aritmetikai tantételeit az abszolút jellemről, én a tragikumot a sort abszolút eluralkodásában látom. Faragunk mi, ha kell, erről is tantételt, de nem kell. Elég hivatkoznunk az életre, a históriára, a nagy irodalomra. A Takarodó éppenséggel nem nagy litteratura, hanem egy komoly, nagyra termett írónak olyan munkája, amelyben valahogy meg lehet érezni a végzetnek kiszolgáltatott ember tragikumát.

A mindennapi élet nagy alkotó igazságtalanságainak lefiltrálása és ennek a filtrumnak polgári használatra való elkészítése: a Sudermann-féle drámairás. Ugyanezt követi el Brieux és a többi francia, csakhogy az ő nyárspolgaruk nem a feisinniger Meyer, hanem a radikális Prudehomme.

Beyerleint, annak az alapján, ami dolgát eddig olvastam, a német és francia Brieux-éknél nemesebb, mert

komolyabb és becsületesebb, írónak tartom. Nem konstruál meglepő érdekességet, nem hajszol sajtáságos helyzeteket, nem hizeleg a nézőnek azzal, hogy a nagyképű társadalmi itélkezésben közreműködésre invitálja, nem kedveskedik neki azzal, hogy a világot kétméretűvé formálja: fölszinné, amelyen minden művelt nevelésű társadalmi filozofus vagy szerkesztői üzenő könyvedén és ügyesen végiglejtethet, hogy eljárja az erkölcsi felháborodás táncfiguráit.

Beyerlein mélyebb ember, a nagy emberi szolidaritás őt is inspirálja, és nem az ötletért, hanem az igazságaért száll szembe az elfogultsággal. És tisztább művész is: mert a világot, amelyet ábrázol, úgy ábrázolja, hogy egy igaz ember erős igazságossága, az ő igazságossága, megkapó erővel, finomsággal és közvetlenséggel szólal meg benne. És mert ért ahhoz a drámacinálói mesterséghez, amely az emberi cselekvést ugyan mint pusztá eredőt mutatja be, de megsejteti velünk az erő játékát is.

KRITIKUS.

Másodszor ment tegnap este Milöcker édes zenéjü nagy operettje a »Gasparone«, nem olyan zsufolt ház előtt mint az első előadás, de a kisebb számu közönség lelkesen tapsolta a szereplőket.

A darab központja természetesen ismét *Ruzsinszky Ilona* volt,

kinék művészetét ez alkalommal nem kívánjuk ismét ecsetelni, de annak jellemzésére, hogy Ruzsinszkyt közönségünk már is mennyire megszerette, felemlítjük, hogy tisztelői — már tegnap, tehát az idény kezdetén — gyönyörű virágcsokorral lepték meg.

Rózsa Sándor előkelő játékaról és hatalmas, meleg hangjáról fentartjuk azt, mit róla a darab első előadása alkalmával mondtunk.

Szilassy Etel a tüzes olasz menyecskét a tőle megszokott édes modorban alakította. Tarantelláját ismét zajosan megtapsolták.

Kozma Pista Benozzo szerepében annyi ifjui rugékonyságot öntött, énekszámait, különösen kettőse Szilassyval ismét megmutatta, hogy ő a társulat egyik oszlopa.

Nagy Dezső a podeszta alakításában ismét elemében volt. Játéka sohasem téveszti el a hatást.

Károlyiné (Zenobia) jó volt mint mindég, belépésekor és a harmadik felvonásban tolettjeivel sok derűtséget keltett.

A precis zenekar ismét *Kubesch* karmesternek vált díszére.

HIREK.

Heti műsor. Pénteken (félárak) »Bobherceg«. Szombaton szenzációs ujdonság (bérletben) itt először: »Takarodó«. Vasárnap II-szor (bérlet szünetben) »Takarodó«.

ALAPITTATOTT 1850-ben.
Gyárt világos „KIRÁLY“ és barna „BAJOR“-sört.

Winkle István gőzsörfőzde Ujvidék.

1 pohár világos „Király“-sör 7 kr. — 1 pohár barna „Bajor“-sör 8 kr.

a sörfőzde sörcsarnokában Ujvidék, Uri-utoza 7. szám.

Naponta friss esapolás!

Szives pártfogásáért esedezik

Kitünő villásreggeli!**Külön étterem!**

Kopolovics József, vendéglős.

—* Minden szerdán és pénteken délelőtt halpaprikás! *—

Nyomatott Hirschenhauser Benő könyvnyomdájában Ujvidéken.